ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 4-11-2023

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:
α. «Σύνταγμα του 1927»
β. «Ψήφισμα 5^{ης} Μαΐου 1827»
γ. «Θεοτοκικό κόμμα»

Μονάδες: 15

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
α) Ο προσφυγικός συνωστισμός στις Σποράδες είχε ως αποτέλεσμα την οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης.
β) Οι πρόσφυγες από τη Σμύρνη ίδρυσαν συνοικισμό στην περιοχή του Ισθμού την περίοδο της ελληνικής επανάστασης.
γ) Οι Βενιζελικοί πίστευαν πως σε περίπτωση ανάδειξης αντιβενιζελικής κυβέρνησης θα κυριαρχούσαν τα μετριοπαθή στοιχεία.
δ) Οι αξιωματικοί, θεωρώντας τον στρατό ως υπερκομματικό φορέα εξουσίας, διεκδικούσαν συχνά τον πρώτο λόγο σε θέματα εσωτερικής πολιτικής.
ε) Τρεις μήνες μετά το κίνημα του Πλαστήρα, έγινε απόπειρα δολοφονίας του Βενιζέλου.

Μονάδες: 10

ΘΕΜΑ Β1

α) Τι γνωρίζετε για τις προσπάθειες εγκατάστασης των Ψαριανών προσφύγων στην περιοχή της Μονεμβασιάς και στην Αίγινα κατά την επαναστατική περίοδο; (μονάδες: 8)
β) Ποια ήταν η μέριμνα που επέδειξε το Βουλευτικόν σχετικά με το ζήτημα εγκατάστασης των Σουλιωτών προσφύγων; (μονάδες: 5)

Μονάδες: 13

ΘΕΜΑ Β2

Να καταγράψετε το νομοθετικό και αναθεωρητικό έργο της κυβέρνησης Βενιζέλου το διάστημα 1910-1912.

Μονάδες: 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα παραθέματα που ακολουθούν και τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τις συνθήκες οργάνωσης του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) και τις βασικές προγραμματικές του θέσεις.

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Εμφανίζεται το Σ.Ε.Κ.Ε. στην πολιτική ζωή του τόπου σαν καταλύτης, στο παραδοσιακό διχασμό Βενιζελικών-Αντιβενιζελικών και τις παραφυάδες του, έρχεται να προβάλλει μια άλλη προοπτική στην κατεστραμμένη Ελλάδα με τους χρεωκοπημένους μύθους του μεγαλοϊδεατισμού, τις τεράστιες μάζες προσφύγων και των άλλων εξαθλιωμένων λαϊκών στρωμάτων. Θα ταράξει τα νερά της απελπισίας και θα μιλήσει για Επανάσταση που θα φέρει το σταμάτημα της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, που θα γεννήσει έναν νέο κόσμο χωρίς βαρβαρότητες, πολέμους και πείνα. Δεν αμφισβητεί απλώς το κοινωνικό σύστημα, αλλά δίνει τη «Μεγάλη Υπόσχεση». Οι επαγγελίες του, όσο και αν δεν προβάλλονται στον αστικό Τύπο, φθάνουν στους τόπους δουλειάς, στους προσφυγικούς συνοικισμούς, στο χωριό.

[Α. Ρήγου, «Πολιτικές εκφράσεις στη Β΄ Ελληνική Δημοκρατία», στο Γ.Δ. Κοντογιώργης, Κοινωνικές και Πολιτικές Δυνάμεις στην Ελλάδα, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1977, σελ. 209-210]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο πληθωρισμός της περιόδου του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου και της μεταπολεμικής εποχής διάβρωσε την πραγματική αξία των μισθών και των ημερομισθίων και εξώθησε τους εργαζόμενους σε επανειλημμένες όσο και μαζικές κινητοποιήσεις. Οι απεργίες πολλαπλασιάζονται, ο αριθμός των απεργών αυξάνει, ενώ η εργατική αναταραχή επεκτείνεται σε κλάδους που δεν είχαν γνωρίσει ως τότε καμία κινητοποίηση των εργαζομένων με στόχο την ικανοποίηση μισθολογικών αιτημάτων. Η μαχητικότητα των εργαζομένων χαλυβδώνεται με μια πρωτόγνωρη αυτοπεποίθηση που πηγάζει από την εκτίμηση ότι το καταλυτικό γεγονός της ρωσικής επανάστασης και η ανατροπή των κεντροευρωπαϊκών μοναρχιών άνοιξαν μια νέα σελίδα στην κοινωνική ιστορία των λαών της Ευρώπης. Εξάλλου με την ίδρυση του ΣΕΚΕ, το 1918, η ελληνική εργατική τάξη αποκτά για πρώτη φορά έναν ίδιο πολιτικό εκφραστή.

[Χ. Χατζηιωσήφ, Η Γηραιά σελήνη. Η βιομηχανία στην ελληνική οικονομία, 1830-1940, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1993, σελ. 290]

ΘΕΜΑ Δ1

Αφού λάβετε υπόψη σας τις πληροφορίες των Κειμένων που ακολουθούν και τις ιστορικές σας γνώσεις, να καταγράψετε το ρόλο που διαδραμάτισαν η παλινόρθωση της βασιλείας στην Ελλάδα το 1935 και η συνακόλουθη πολιτική κρίση, στην επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά τον Αύγουστο του 1936.

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ηρνήθησαν να το αναγνωρίσουν οι δημοκρατικοί αρχηγοί. Δι' ανοικτής επιστολής απευθυνομένης προς τον βασιλεα, η οποία εξετυπώθη και διενεμήθη κρυφίως, τον εκάλουν να μη αναγνωρίση το αποτέλεσμα και να μη επανέλθη εις τον θρόνον, διότι άλλως, έγραφον, «το καθεστώς που δια της βίας θα θελήσετε να εγκαθιδρύσετε, θα είναι δι' ολόκληρον τον ελληνικόν λαόν καθεστώς άνομον και στασιαστικόν και ως τοιούτον σύσσωμος θα το αντιμετωπίση». Άλλαις λέξεσι, ηρνούντο να δεχθούν ως νόμιμον την πολιτειακήν μεταβολήν. Τελείως διάφορον στάσιν εχάραξεν ο Ελ. Βενιζέλος, ευρεθείς προ του τετελεσμένου γεγονότος. Εις επιστολήν του, της 31ης Οκτωβρίου, η οποία έφθασεν εις Αθήναις μετά τη 3ην Νοεμβρίου, προς τον Λουκάν Ρούφον έγραφεν ότι ο δημοκρατικός κόσμος θα μπορούσε να παράσχη την ανοχήν του, δια μίαν δοκιμαστικήν περίοδον, προς τον βασιλέα, εφ' όσον ο βασιλεύς, επανερχόμενος, θα απηύθυνε διάγγελμα προς τον ελληνικόν λαόν δια να τον βεβαιώση, πρώτον ότι επανέρχεται με σταθεράν απόφασιν να είναί βασιλεύς όλων των Ελλήνων και ουχί απλώς των κομμάτων, τα οποία εξεβίασαν την επάνοδόν του, και δεύτερον ότι όχι μόνον θα εσέβετο τας συνταγματικάς ελευθερίας, που ησφάλιζεν εις τον ελληνικόν λαόν το Σύνταγμα του 1911, αλλά και θα τας προήσπιζε κατά πάσης οθενδήποτε απόπειρας καταπατήσεως ή παραβάσεώς των. Ως φυσική συνέπεια τούτου θα ήτο ότι ο βασιλεύς θα ηρνείτο όχι μόνον να εγκρίνη, αλλά και να ανεχθή οιανδήποτε τροποποίησιν του Συντάγματος, εφ' όσον η τροποποίησίς αύτη δεν θα εγίνετο καθ' όν τρόπον ώριζε το ίδιον το Σύνταγμα. Περαιτέρω, ο Ελ. Βενιζέλος εζήτει όπως ο βασιλεύς εμπνεύση εις όλους την πεποίθησιν ότι η Ελλάς θα ανέκτα τας συνταγματικάς της ελευθερίας και θα καθίστατο πάλιν κράτος δικαίου και όπως, άμα τη επανόδω του, δημοσιεύση διάταγμα γενικής αμνηστίας, δια του οποίου θα έρριπτεν εις την λήθην το παρελθόν. Ο Ελ. Βενιζέλος διηυκρίνιζεν ότι αι απόψεις αυταί ήσαν καθαρώς προσωπικαί του και δεν εδέσμευον το Κόμμα των Φιλελευθέρων του οποίου είχε παύσει να είναι αρχηγός. Επίσης έγραφεν ότι δεν εζήτει δι' εαυτόν αμνηστίαν, διότι εγνώριζεν ότι η προσωπική του αμνηστία θα προεκάλει μεγάλας αντιδράσεις.

[Γρ. Δαφνή, τ. Β΄, σσ. 378-379]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ήτο φανερόν ότι είχον δημιουργηθεί αι προϋποθέσεις κυβερνήσεως συνασπισμού. Ο Σοφούλης δεν ηθέλησε να επωφεληθεί του ευνοϊκού τούτου κλίματος. Και έδωσε ψήφον εμπιστοσύνης εις τον Μεταξάν ... Ο Τσαλδάρης εδήλωσεν ότι το Λαϊκόν Κόμμα θα παρείχε την ανοχην του μέχρις ότου η κυβέρνησις «φθάση εις το σημείον να μας είπη ότι εξήντλησε το έργον της, όπερ είναι να μας επαναφέρη εις την πολιτικήν ομαλότητα, ώστε ο λαός να αποκτήση τους επιθυμητούς αυτού κυβερνήτας». Με άλλα λόγια, τα δύο μεγάλα κόμματα

επαφίεντο εις τον Μεταξάν να ρυθμίση τας διαφοράς που τα εχώριζον και τον εκάλουν να τους παραδώση την αρχήν, απηλλαγμένην από ακάνθας.

[Γ. Δαφνή, ό.π., τόμ. Β΄, σσ. 404-406]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

«Μέσα εις την ατμόσφαιραν η οποία περιβάλλει την ζωήν μας, εισπνέομεν όλοι, χωρίς να το καταλάβωμεν, μίαν γενναίαν δόσιν υποκρισίας. Κοπτόμεθα πάντες και εκτραγωδούμεν τον κίνδυνον τον απώτερον του κομμουνισμού, διά να καλύψωμεν τον κίνδυνον τον οποίον ημείς οι ίδιοι δημιουργούμεν, οι προστάται δήθεν και υπερασπισταί του αστικού καθεστώτος. Τα μίση μας, αι ασχημίαι, η εμπάθεια η οποία έχει αποκορυφώσει τον διχασμόν του Έθνους και δημιουργήσει τον κίνδυνον, ένα κίνδυνον σύροντα το Έθνος εις την πλήρη καταστροφήν και την τελείαν αποσύνθεσίν του, αυτός είναι ο προσεχής, ο ορατός, ο απτός κίνδυνος. Και η καταφρόνησις προς πάσαν ηθικήν αξίαν και προς πάσαν ηθικήν έννοιαν έχει κλονίσει πλέον τα θεμέλια του κοινωνικού καθεστώτος, ώστε να μη υπολείπεται πλέον εις τους ενδεχομένους ανατροπείς του κοινωνικού καθεστώτος βαρύ το έργον.»

[Αγόρευση του προέδρου της βουλής Θ. Σοφούλη, στη συνεδρίαση της 24-4-1936.
Ιωάννης Κολιόπουλος, ΙΕΕ, ΙΕα. 377.]

ΣΠΟΥΔΗ